

Naar meer differentiatie en diversificatie in de zorg

Herwig Teugels

13 november 2018

Brussels aanbod

Woonzorg

Accent op residentiële zorg: overaanbod
Serviceflats: duur en weinig zorggarantie
Gebrek aan respijtzorg, thuiszorg

Handicap

Sterk aanbod minderjarigen
Weinig residentieel voor volwassenen
Amper tussenvormen

Psychiatrie

Beperkt aanbod minderjarigen in ziekenhuizen
Beperkt residentieel aanbod voor volwassenen

Ziekenhuis

Tendens naar daghospitalisatie
Teveel aan bedden

Woonzorg	Dec. 2017
ROB/RVT	16.535
Serviceflats	1.642
Dagverzorging/centrum	180 + 200
Kortverblijf	13
Herstelverblijf	35
Gezinszorg	1.200.000
Handicap	
<i>Semi-internaat</i>	1.397
<i>Internaat en OBC</i>	597
Dagcentrum	840
Tehuis (niet) werkenden	585
Begeleid wonen	175
Beschermd wonen	32
Geïntegreerd wonen	11
GGZ	
PVT	229
Beschut wonen	560
Ziekenhuizen	8.597
Psychiatrie (A,K,T,IB)	1.569

Verwachtingen van de gebruiker

- Ik beslis zelf wel
- Betaalbare kwaliteitsvolle zorg
- Vraag naar aangepaste zorg- en ondersteuning op maat
- Rekening houden met de culturele achtergrond (cultuursensitief)
- Zorg kort bij huis, tenzij voor zeer gespecialiseerde zorg
- Liefst niet overnachten: daghospitalisatie
- Zo vlug mogelijk naar huis
- Bij zwakke mobiliteit: zorg/ondersteuning aan huis (arts, kiné, kapper, boodschappen...)
- Graag vertrouwde gezichten
- Zo lang mogelijk thuis/vertrouwde omgeving
- Residentieel is laatste optie

Een buurtgerichte geïntegreerde en integrale benadering

WONEN

- Aangepaste woning
- Leefbare omgeving
- Variatie aan woonvormen (met zorg)
- Kleinschaligheid

ZORG

- Samenhang informeel – formeel
- Continuüm zorg op maat
- Keuze minst ingrijpende zorg

WELZIJN komt voor zorg / voorkomt zorg

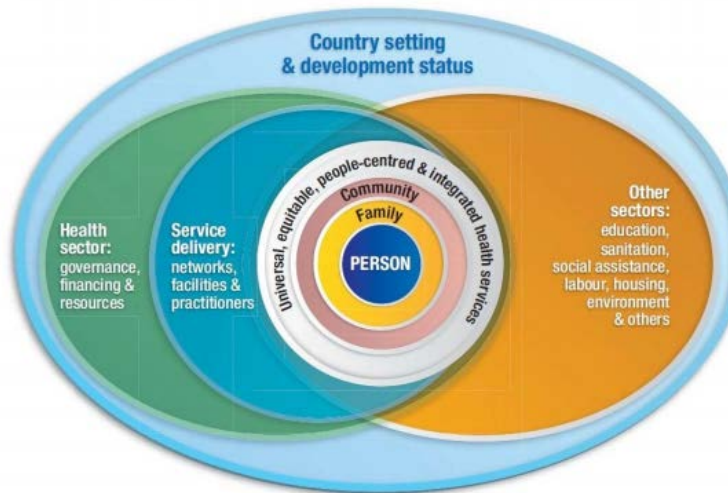
Inclusieve benadering

**Accentverschuiving
naar mensgerichte:
empowerment,
krachtgericht werk**

**De-institutionalisering,
zo inclusief mogelijk
wonen**

**Leeftijds-
onafhankelijk en
doelgroep-
overschrijdend**

Fig 1. Conceptual framework for people-centred and integrated health services

**Zorg op afroep met
technologische
ondersteuning**

**Community-care;
burenhulpnetwerk;
bijklusjobs**

**Burgers, dragers
van oplossingen,
cocreatie**

**Verbindende
professionals**

**Samenspel
informele -
formele zorg**

Aangepast thuis wonen

Woningaanpassing

Centre d'Adaptation du Logement Bruxelles

MA

MAISON

J'Y SUIS, J'Y RESTE

WWW.ADAPTATION-DU-LOGEMENT.BE

Een rustige oude dag?

PAS JE HUIS OP TIJD AAN VOOR LATER.

Met wat kleine ingrepen, zoals betere verlichting, en enkele structurele veranderingen, zoals een inloopdouche, wordt je leven er later een pak eenvoudiger op.

Heb je vragen of wil je meer weten?
Surf naar www.woningaanpassing.be of bel naar het nummer 02/240 80 81.

ZO
BLIJFT JE HUIS
LANG JE THUIS
02 240 80 81
www.woningaanpassing.be

Avec nous des questions ou voulez-vous en savoir plus ? Surfilez sur www.woningaanpassing.be ou appelez le 02/240.80.81.

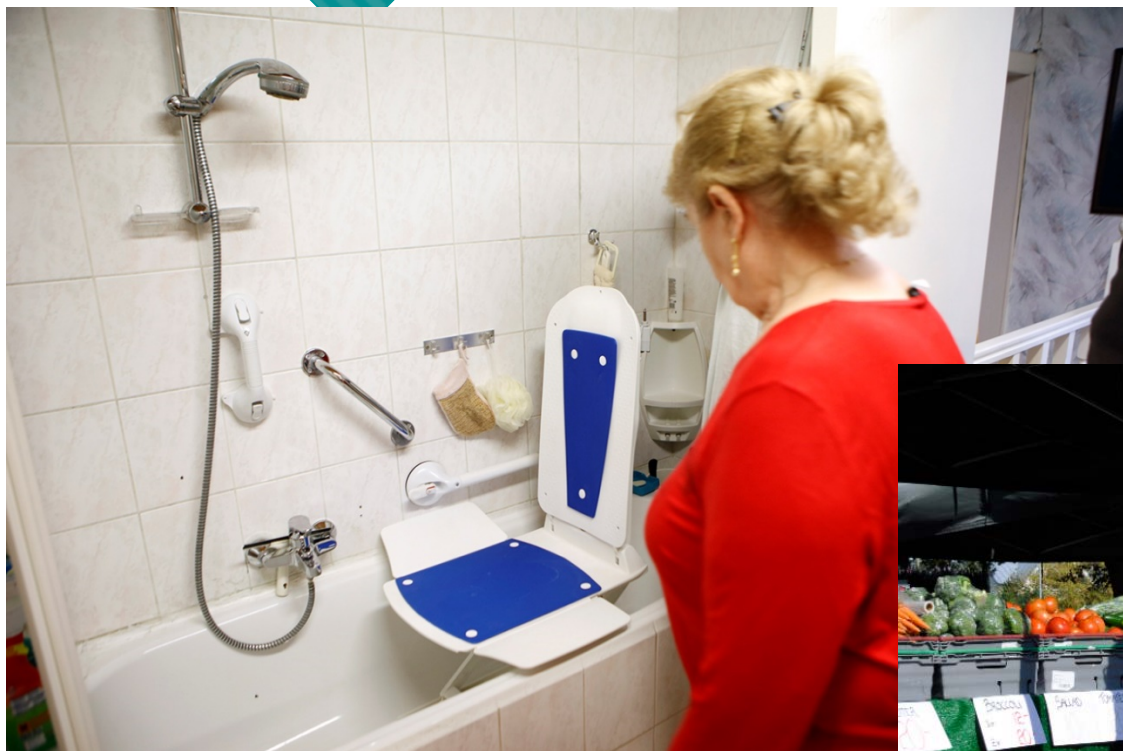
Aangepast thuis wonen

Valpreventie

Aangepast thuis wonen

Kleinere aanpassingen/hulpmiddelen

Aangepast thuis wonen

Assistieve technologie

Aangepast thuis wonen

Aangepaste woonomgeving

Oversteek Stnw op Gent:
- Waterkolk in looproute
- Stoeprandverlagingen naast het zebrapad

R.Stijnstr. NR 101 voor FACQ:
reclame op looproute en dwarshellings te groot.

Oversteek R. Stijnstr.
Niet helemaal verlaagd

Oversteek B. Pironin:
- Bij stoeprandverlagingen ligt het trottoir over volle breedte in te grote dwarshellings
- Bij oversteek tramspoor drempel +/- 7cm l.p.v. max 2cm + afgesch. rand

Jef Mennekesplein:
Zelfde inrichting van de voetpaden als in de Caldesstraat, nl. betonnen klinkers 15/15, ge. heiding B5, donkergroene paaltjes en heijes.
Zelfde takontsmogingen:
- drempelloos gedeelte te smal
- helling a/d zijkanalen te abrupt
- paaltjes op looproute
Bovendien ligt er een putdeksel midden op de waarschuwingstrook a/d zijde v/d van Kalkstr.

Oversteek M. Grünerstr. // aan Stnw op Gent:
- Aan beide zijde drempels
- Lantaarn in midden zebra

R.Stijnstr. NR 74:
Verzakking

Oversteek J. Mennekesplein
aan overzijde park:
zebra ligt half op parkeerak

Oversteek met B. Pironinlaan:
Stoeprandverlagingen maar schuin over.

De Koninkstr.:
- klinkers opgebroken bij NR 19. De klinkers zijn langs de kant van het trottoir opgestapeld

Oversteek M. Pfefferstr/Stnw op Gent/R.Stijnstr.:
- 4x niet drempelloos
- waterkolk in zebra

De Koninkstr. bij de school:
Inwerphoogte bussen 1,50m, l.p.v. 90-1,20m

Darfing:
- geleidelijk onderbroken bij goot

T-splitsing De Koninkstr./Darfing:
- geleidelijk loopt vlak tussen 2 palen door

T-splitsing De Koninkstr./Darfing:
- geleidelijk loopt vlak tussen 2 palen door

De Koninkstr.:
kasseien met veel verzakkingen en zelfs stukken gras, o.a. bij NR 117, 111, 103, 85-77. Verzakkingen bij metalen regenafvoer bij NR 73 en 69

Begijnstr. NR 178: doorgang bij groentewinkel > 1m, maar dwarshellings 10,4% l.p.v. max 2%

Begijnstr. NR 180: paaltje ontbreekt, stoeptegels liggen onregelmatig

T-splitsing H.Nogentstr./Begijnstr.:
Let bij heraanleg op inplanting gotskele en boomgaten

Sporthal Dr. Ch. Beudinst.:
gehandicaptenparkeerpl. lig. in helling (0,5% l.p.v. max 2%). Door te smalle trottoirs is de sporthal voor rolstoelgebruikers e.d. enkel via rijweg bereikbaar. De stoeprandverlaging bij de inkom v/d sporthal is te steil voor rolstoelgebruikers (21% l.p.v. max 10% over 1 m).

De Koninkstr.:
kasseien met veel verzakkingen en zelfs stukken gras, o.a. bij NR 117, 111, 103, 85-77. Verzakkingen bij metalen regenafvoer bij NR 73 en 69

Begijnstr. NR 178: doorgang bij groentewinkel > 1m, maar dwarshellings 10,4% l.p.v. max 2%

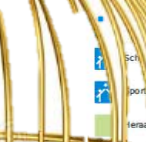
Begijnstr. NR 180: paaltje ontbreekt, stoeptegels liggen onregelmatig

T-splitsing H.Nogentstr./Begijnstr.:
Let bij heraanleg op inplanting gotskele en boomgaten

Sporthal Dr. Ch. Beudinst.:
gehandicaptenparkeerpl. lig. in helling (0,5% l.p.v. max 2%). Door te smalle trottoirs is de sporthal voor rolstoelgebruikers e.d. enkel via rijweg bereikbaar. De stoeprandverlaging bij de inkom v/d sporthal is te steil voor rolstoelgebruikers (21% l.p.v. max 10% over 1 m).

De Koninkstr.:
kasseien met veel verzakkingen en zelfs stukken gras, o.a. bij NR 117, 111, 103, 85-77. Verzakkingen bij metalen regenafvoer bij NR 73 en 69

Begijnstr. NR 178: doorgang bij groentewinkel > 1m, maar dwarshellings 10,4% l.p.v. max 2%

Begijnstr. NR 180: paaltje ontbreekt, stoeptegels liggen onregelmatig

T-splitsing H.Nogentstr./Begijnstr.:
Let bij heraanleg op inplanting gotskele en boomgaten

Sporthal Dr. Ch. Beudinst.:
gehandicaptenparkeerpl. lig. in helling (0,5% l.p.v. max 2%). Door te smalle trottoirs is de sporthal voor rolstoelgebruikers e.d. enkel via rijweg bereikbaar. De stoeprandverlaging bij de inkom v/d sporthal is te steil voor rolstoelgebruikers (21% l.p.v. max 10% over 1 m).

De Koninkstr.:
kasseien met veel verzakkingen en zelfs stukken gras, o.a. bij NR 117, 111, 103, 85-77. Verzakkingen bij metalen regenafvoer bij NR 73 en 69

Begijnstr. NR 178: doorgang bij groentewinkel > 1m, maar dwarshellings 10,4% l.p.v. max 2%

Begijnstr. NR 180: paaltje ontbreekt, stoeptegels liggen onregelmatig

T-splitsing H.Nogentstr./Begijnstr.:
Let bij heraanleg op inplanting gotskele en boomgaten

Sporthal Dr. Ch. Beudinst.:
gehandicaptenparkeerpl. lig. in helling (0,5% l.p.v. max 2%). Door te smalle trottoirs is de sporthal voor rolstoelgebruikers e.d. enkel via rijweg bereikbaar. De stoeprandverlaging bij de inkom v/d sporthal is te steil voor rolstoelgebruikers (21% l.p.v. max 10% over 1 m).

De Koninkstr.:
kasseien met veel verzakkingen en zelfs stukken gras, o.a. bij NR 117, 111, 103, 85-77. Verzakkingen bij metalen regenafvoer bij NR 73 en 69

Begijnstr. NR 178: doorgang bij groentewinkel > 1m, maar dwarshellings 10,4% l.p.v. max 2%

Begijnstr. NR 180: paaltje ontbreekt, stoeptegels liggen onregelmatig

T-splitsing H.Nogentstr./Begijnstr.:
Let bij heraanleg op inplanting gotskele en boomgaten

Sporthal Dr. Ch. Beudinst.:
gehandicaptenparkeerpl. lig. in helling (0,5% l.p.v. max 2%). Door te smalle trottoirs is de sporthal voor rolstoelgebruikers e.d. enkel via rijweg bereikbaar. De stoeprandverlaging bij de inkom v/d sporthal is te steil voor rolstoelgebruikers (21% l.p.v. max 10% over 1 m).

De Koninkstr.:
kasseien met veel verzakkingen en zelfs stukken gras, o.a. bij NR 117, 111, 103, 85-77. Verzakkingen bij metalen regenafvoer bij NR 73 en 69

Begijnstr. NR 178: doorgang bij groentewinkel > 1m, maar dwarshellings 10,4% l.p.v. max 2%

Begijnstr. NR 180: paaltje ontbreekt, stoeptegels liggen onregelmatig

T-splitsing H.Nogentstr./Begijnstr.:
Let bij heraanleg op inplanting gotskele en boomgaten

Sporthal Dr. Ch. Beudinst.:
gehandicaptenparkeerpl. lig. in helling (0,5% l.p.v. max 2%). Door te smalle trottoirs is de sporthal voor rolstoelgebruikers e.d. enkel via rijweg bereikbaar. De stoeprandverlaging bij de inkom v/d sporthal is te steil voor rolstoelgebruikers (21% l.p.v. max 10% over 1 m).

De Koninkstr.:
kasseien met veel verzakkingen en zelfs stukken gras, o.a. bij NR 117, 111, 103, 85-77. Verzakkingen bij metalen regenafvoer bij NR 73 en 69

Begijnstr. NR 178: doorgang bij groentewinkel > 1m, maar dwarshellings 10,4% l.p.v. max 2%

Begijnstr. NR 180: paaltje ontbreekt, stoeptegels liggen onregelmatig

T-splitsing H.Nogentstr./Begijnstr.:
Let bij heraanleg op inplanting gotskele en boomgaten

Sporthal Dr. Ch. Beudinst.:
gehandicaptenparkeerpl. lig. in helling (0,5% l.p.v. max 2%). Door te smalle trottoirs is de sporthal voor rolstoelgebruikers e.d. enkel via rijweg bereikbaar. De stoeprandverlaging bij de inkom v/d sporthal is te steil voor rolstoelgebruikers (21% l.p.v. max 10% over 1 m).

Wonen met zorg en ondersteuning

Differentiatie en diversificatie owv

Diversiteit Brusselse
bevolking & noden

Veranderende huishoudens

Alleenstaanden ↑
Brussel > 50%

Grote verschillen in
financiële
draagkracht bij
gebruikers

Velen vallen door
mazen van het net,
passen niet in
bestaande hokjes

Veranderende beleidskeuzes

Persoonsvolgende financiering
Zorggebonden benadering
6de staatshervorming

Plaats voor vergeten
groepen: Korsakov,
thuislozen

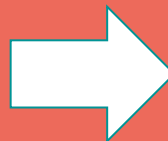
Veranderende vraag

Oud worden in zelf gekozen groep
Ouders PmH voor kinderen
Social impact investeerders (SVK)

Bestaan innovatieve
technologie,
nieuwe diensten,
opportuniteiten

En toch

Vnl. inwisselbare projecten;
weinig differentiatie in
woonvormen

**Naar meer inclusieve en
onzichtbare zorg
als aanvulling op de klassieke
structuren**

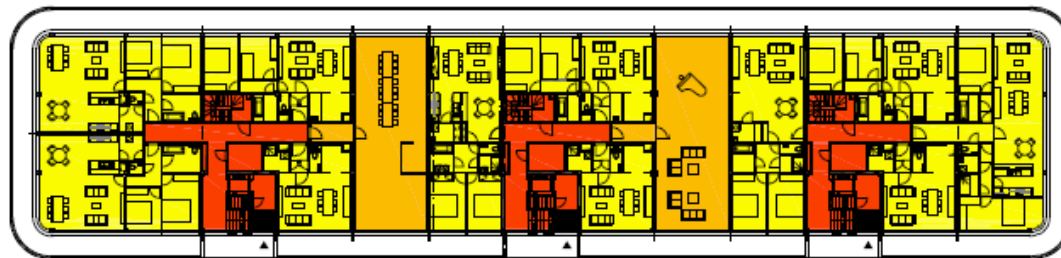
Wonen met zorg en ondersteuning

Naar een gedifferentieerd residentieel zorgaanbod

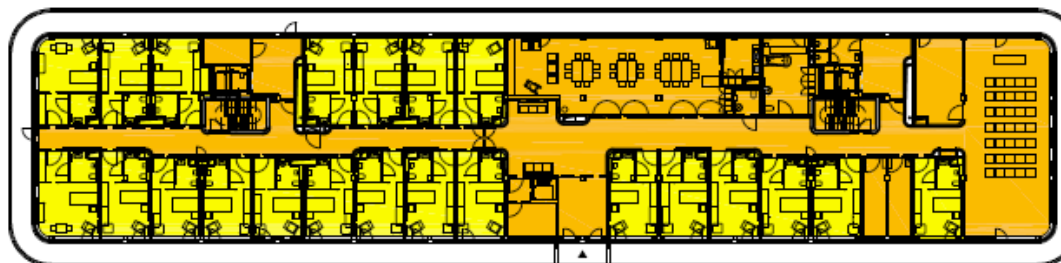
Individueel wonen

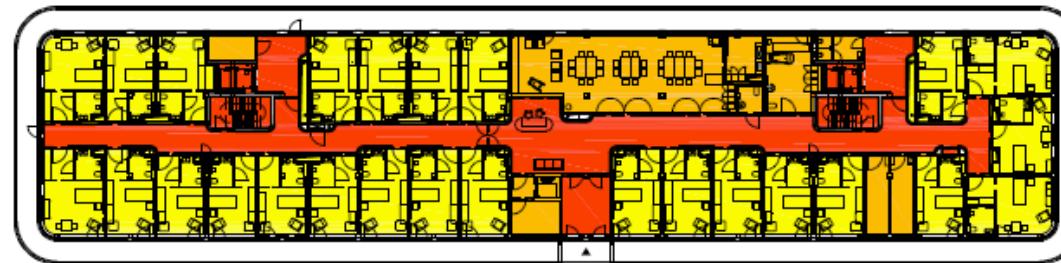
Wonen in groep

Woongemeenschap

Woonzorgcentrum

Wonen met zorg en ondersteuning

Enkele voorbeelden: gestippeld wonen

Brussel Lhiving

Groot appartementsgebouw
Initiatief Lhiving vzw

Opvang van mensen met HIV en
chronische aandoening
9 appartementen verspreid

Ingebed in een zo gewoon mogelijke
woonomgeving
Gemeenschappelijke aanloopplek

Psychosociale ondersteuning
Thuiszorgpartners
Samenwerking met ziekenhuis

Wonen met zorg en ondersteuning

Enkele voorbeelden: mix van doelgroepen

Brussel Project Samenhuizen

© SVM Architect

11 woningen (sept 2015)
Ouderen - PmH - Korsakov
3 ondersteunende diensten
Collectieve ruimte voor
ontmoeting, was, kook
2019: + 11 studio's: studenten
en jongeren BJZ
Opengesteld naar de buurt
Verhuurd via SVK

Zorgverstrekking:
Professionals
Aanvullende thuiszorg en
mantelzorg
24-uurs aanwezigheid

Wonen met zorg en ondersteuning

Enkele voorbeelden: mix van doelgroepen

Sint-Jans-Molenbeek Begijnenpassage

© OSK-AR
architecten

Achterbouw (sinds 2014)
Initiatief Zonnelied vzw
Nursing unit voor 25 PmH
Dagcentrum PmH
Dagopvang ouderen (Familiehulp)

Voorbouw (in progress)
14 woningen ouderen/PmH
Groepswonen dementerenden
Samenwerking met BGHM

Verbinding wonen en zorg
Ingebed in een zo gewoon mogelijke
woonomgeving
GLV: buurtgerichte invulling

Wonen met zorg en ondersteuning

Enkele voorbeelden: over Gemeenschappen heen

Evere Sint-Jozefsite

© Buro II & Archi+I

Woonzorgcentrum Clivia
3 X 10 wgl. WZC
Dementerenden
Vlaams erkend WZC op campus
GGC-erkend rusthuis

Evere Green cvba
17 assistentiewoningen
Privé-investeerder
Deels verhuurd via SVK

Aksent vzw
Lokaal dienstencentrum met
wijkgerichte aanpak

Wonen met zorgnoden

Enkele voorbeelden: met andere sectoren

Neder-Over-Heembeek Project ADO Icarus

© HUB cvba

Dienst voor PmH
Vergunde aanbieder
Uitbouw LDC i.s.m. bib en
gemeenschapscentrum
Samenwerking stad Brussel:
woningen voor PmH
ADL-centrale, ook voor ouderen

Buurtgerichte aanpak
Project BuurtPensioen, getrokken
door vrijwilligers
Betrokkenheid WZC
Zorgknooppuntfunctie

Wonen met zorg en ondersteuning

Enkele voorbeelden: gebruiker en mantelzorger

Malle Huize Walden

43 studio's voor zorgvragers
15 appartementen voor
mantelzorgers (ouder, partner, ...)

Verbonden aan bestaand initiatief:
genieten van voordelen zorgaanbod

I.s.m. De Ideale Woning

Ondersteuning volgens zorgnood
Oproepsysteem
Mantelzorgers kunnen deel van zorg
opnemen

Wonen met zorg en ondersteuning

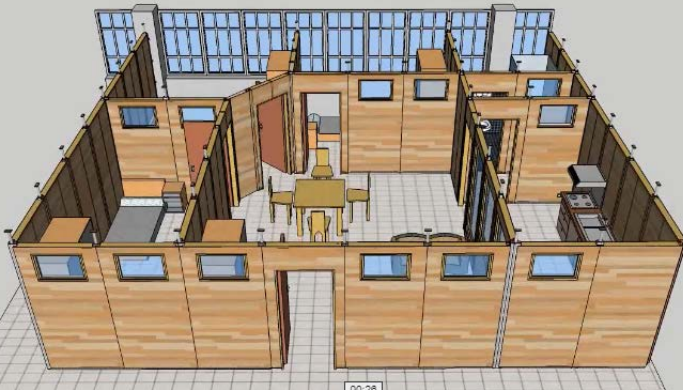
Enkele voorbeelden: leegstand als opportuniteit

Brussel Samenlevingsopbouw

Tiny House voor daklozen
SOB, CAW, Architectuur KU Leuven
Solidair mobiel wonen
Mobiele wooneenheden
Bewoners hebben ze mee gemaakt
Tijdelijke opvang

Woonbox
In leegstaande kantoorruimte
Mensen met bescheiden inkomen
Tot drie jaar lang verblijven
Sociale begeleiding
Deelnemen aan een spaarsysteem

SWOT

Aanvulling op bestaande aanbod
Grotere kans op participatie en inspraak
Flexibel inspelen op vragen
Op lijf van persoon met poly-pathologie
Uitstellen, vermijden, verkorten opname
Sterke inzet thuiszorg
Win-win door combinatie werkvormen

Sterkten

Vermaatschappelijking van de zorg
Tijd is er rijp voor
Meer aangepast aan de lokale noden
Vlug realiseerbaar: budget, ruimte
Plaats voor vrijwilligers

Kansen

Kleinschaligheid
Financieel kwetsbaar: kosten-baten
Personeelsinzet
Afhankelijk van dynamiek van enkelen

Zwakten

Bedreigingen

Nood aan schaalvergroting
Duidelijke identiteit is noodzakelijk
Vermarkting

Implicaties

Organisatorisch

Kleinere geïntegreerde infrastructuren
Geclusterd in groter geheel
Ondersteuning op afroep
Digitalisering en domotica

Personeelsinzet

Personeelsnormering: globaal bekijken, niet meer dienst/dienst
Uitwisselbaarheid van personeel
Personeel ook buurtgericht kunnen inzetten
Eenheidsstatuut voor welzijns- en zorgsector

Infrastructureel

Subsidiëring woningaanpassing
Sites met gevarieerd aanbod
Reconversie van gesubsidieerde infrastructuur: cliënt, werkvorm
Leegstand: herinrichting voor welzijn of andere sectoren
Samenwerking met OVM/SVK

Financieel

Patiëntgebonden financiering: keuzevrijheid ↑
Gelijke financiering voor gelijke zorgen (ambulant, thuis, residentieel); aanrekening verplaatsings- en verblijfskost
Wegwerken verschillen subsidiëringslogica:
PmH: all-in; WZC: enkel zorgcomponent
Opdeling woon- en zorgluik

Besluit

**Cliënt heeft regie,
mantelzorger krijgt
prominente plaats**

**Buurtgerichte
benadering is de
toekomst: inclusief en
kleinschalig**

**Nood aan
accentverschuiving van
residentiële zorg naar
thuiszorg**

**Komen tot eenduidig
programmatische-
instrument**

**Thuis is eerste
zorgvastgoed; moet
aangepast zijn**

**Combinatie zorg-
woonvormen en
technologie geeft
nieuwe mogelijkheden**

**Pas aanbod aan aan
behoeften van nieuwe
doelgroepen/vergeten
groepen**

**Samenwerking staat
centraal: andere werk-
en organisatieloga**

**Veel meer flexibiliteit
in regelgeving nodig**

Referenties

- Home-Info
- ING-Probis
- Kenniscentrum WWZ-publicaties
- VUB-Bas-studies
- De Maesschalck et. al. (2014)
- PHARE
- FOD Volksgezondheid, Voedselveiligheid
- www.health.belgium.be